

ZRCADLO DOMOVA

Listopad

Časopis Domova důchodců Jablonecké Paseky

Akce na listopad

1.11. středa 9:00 – Canisterapie

2.11. čtvrtek 13:30 – Výtvarná činnost

3.11. pátek 13:30 – Individuální činnost pro ležící klienty

6.11. pondělí 13:30 – Relaxační odpoledne

8.11. středa 13:30 – Sportovní odpoledne

10.11. pátek 13:30 – Pečení z listového těsta

13.11. pondělí 13:30 – Dámský klub

15.11. středa 9:00 – Přednáška s policií ČR

21.11. úterý 13:30 – Kavárnička

23.11. čtvrtek 13:30 – Pánský klub

28.11. úterý 13:30 – Narozeninová oslava

30.11. čtvrtek 13:30 – Tvořivá dílna

Zdroj: Magistrát města Jablonec nad Nisou

PRANOSTIKY NA LISTOPAD

- Teplý říjen - studený listopad.
- V listopadu hřmí - sedlák vesnou sní.
- Když ještě v listopadu hřmívá, úrodný rok nato bývá.
- Listopadové hřmění pšenici ve zlato mění.
- Stromy-li v listopadu kvetou, sahá zima až k létu.
- Padá-li listí v listopadu, jistě brzy přijde led, ale dlouho nepobude.
- Když dlouho listí nepadá, tuhá zima se přikrádá.
- Když se v listopadu hvězdy třpytí, mrazy se brzo uchytí.
- Studený listopad - zelený leden.
- Listopadové sněžení neškodí vůbec osení.

ZAJÍMAVOSTI Z JABLONECKA

Historie Lučany nad Nisou

První písemná zmínka o obci pochází z roku 1623. Prvním doloženým rychtářem byl Bartoloměj Fischer, jehož v uvedeném roce zmiňuje kronika sklářského rodu Schürerů z Waldheimu ve Mšeně. Další zápis je pak v semilském urbáři z roku 1634. Lučany patřily do semilského panství, jehož majiteli byli páni ze Smiřic. Toto panství získal v roce 1635 lotrinský rod Des Fours.

Největším zaměstnavatelem v obci bývala sklářská huť Ludwig Breit, po válce závod podniku Jablonecké sklárny, vedle toho zde působilo mnoho podniků na výrobu skleněné bižuterie, skleněných perlí a skleněných knoflíků, tzv. mačkáren. Skleněné a bižuterní výrobky vyvážela do světa exportní firma J.W. Jäckel a spol, která měla filiálky např. v dnešní Ghaně a Nigérii. Sklářství přišlo však do Lučan teprve v 18. století, předtím se zde lidé živili drobným zemědělstvím, domácím tkalcovstvím a předením.

Dne 12. července 1894 projel údolím Nisy z Jablonce do Lučan první vlak a do 10. října téhož roku byl již dokončen úsek dráhy z Lučan přes rozvodí (Nisy a Jizery) do Tanvaldu, takže se již dala projíždět celá trasa. V letech 1905-1906 byla v obci zaveden plyn z vlastní plynárny v dolní části obce a v roce 1913 byla obec elektrifikována.

Mezi světovými válkami nesla obec jméno Wiesenthal nad Nisou. Počet obyvatel před druhou světovou válkou byl několikanásobně vyšší než dnes. Na dnešním území města, tj. včetně Horního Maxova a Jindřichova, žilo v roce 1930 5420 obyvatel, v roce 1939 5069 obyvatel, dnes pouze 1760 trvale bydlících. K nim je však třeba přičíst až stovky lidí v rekreačních chalupách. Po válce obec ztratila statut města, udělený jí v roce 1913, zejména v důsledku velkého poklesu počtu obyvatel po odsunu většiny Němců.

Od 10. října 2006 byl obci vrácen status města. První provizorní škola fungovala od roku 1766, o století později v roce 1864 byla postavena zděná škola se šesti třídami. Ve 20. letech byla zřízena také česká menšinová škola, která sídlila v budově pozdější mateřské školy.

Od 50. let 20. století si Lučany oblíbila řada významných umělců jakožto místo letního pobytu. Je třeba jmenovat Jiřího Trnku, herečku Jiřinu Šejbalovou, klavíristu Josefa Páleníčka a členy Smetanova kvarteta.

zdroj: Wikipedia a město Lučany nad Nisou

Gustav Hoffmann(1851 - 1909)

Gustavu Hofmannovi, textilnímu podnikateli z Jablonce-Brandlu a od roku 1885 jedinému majiteli firmy Karl Hoffmann s Söhne, vděčí město Jablonec nad Nisou za počátky elektrifikace. Roku 1885 se poprvé rozsvítily žárovky v jeho tkalcovně, v roce 1891 hrál hlavní roli při založení akciové společnosti Jablonecká elektrárna Hoffmann, Mahla & Comp. Sedm let poté získal Hoffman koncesi na

provozování elektrické dráhy (tramvaje). Provozovala je firma Jablonecká společnost pro pouliční dráhu a elektrifikaci, jejímž byl akcionářem a viceprezidentem.

Hoffmann stál dlouhá léta v čele jabloneckého Anglického klubu (založen 1879), naopak jen krátce velel Dobrovolným hasičům z Brandlu (1908 - 1909); čestným členem jej jmenoval jablonecký Řemeslný spolek. Zastával též post městského rady a byl v okresním zastupitelstvu. Roku 1908 jej za zásluhy o veřejné blaho panovník dekoroval Rytířským křížem Řádu Františka Josefa I. Gustav Hoffmann zemřel náhle a nečekaně dne 21. května 1909.

Novodobá historie pečovatelské služby v ČR

Vznik samostatného Československa v roce 1918 znamenal důležitou změnu v budování systému sociální péče. Nový stát nebyl v lehké situaci. V důsledku 1. světové války zde byla široká skupina lidí, zahrnující válečné veterány, invalidy, vdovy a další nemajetné, nezaměstnané a často i nemocné občany. Bylo potřeba provést reorganizaci výroby, zajistit dovoz potravinami a vypořádat se nejen s deflační krizí, ale po roce 1930 i s dopady celosvětové hospodářské krize. Tato situace si vyžádala systematické budování sociální péče. Odpovědnost za její zajištění na sebe od počátku vzaly veřejnoprávní instituce doplněné některými soukromými a církevními iniciativami. V této době také vzniklo ministerstvo sociální péče a nová legislativa v této oblasti.

Přelomem v poskytování terénní péče a pečovatelské služby bylo založení Československého červeného kříže v roce 1919, kdy pod vedením jeho nové předsedkyně Alice Masarykové vzniká také nový koncept pečovatelské služby. Současně se rozvíjí i vzdělávání v těchto oblastech. Od roku 1916 fungovala ošetrovatelská škola. Zpočátku šlo o desetitýdenní kurz, později roční studium na Ženské vyšší škole pro sociální práci. Toto studium bylo později rozšířeno na dva roky a škola přejmenována na Vyšší školu sociální péče. Nakonec převzala úlohu vzdělávání v sociálně zdravotní oblasti Masarykova

státní škola zdravotní a sociální péče v Praze. Střední sociální školy pak byly zakládány od roku 1926. Tento velice úspěšný rozvoj ukončila až 2. světová válka, kdy byl v roce 1940 Československý kříž rozpuštěn a jeho majetek zabaven.

Po komunistickém převratu došlo k rozsáhlým změnám v celé společnosti. Stát převzal ze Sovětského svazu model centrálního plánování a aplikoval ho i na oblast sociální politiky. Od vyvlastnění výrobních prostředků se očekávalo, že bude odstraněna nezaměstnanost a chudoba. Sociální problémy tak často byly chápány pouze jako přežitky kapitalismu. V roce 1952 převzala pečovatelskou službu státní zdravotní správa a omezila ji hlavně na péči o osamělé nemocné občany. Československý červený kříž byl začleněn do Národní fronty a sociální péče byla vnímána jako okrajová redukovaná převážně na poskytování sociálních dávek. V 70. letech bylo zabezpečení sociální péče převedeno do rezortu ministerstva práce a sociálních věcí. Pečovatelskou službu vykonávaly jak dobrovolné pečovatelky tak i z povolání. Služba byla zaměřena na základní sanitární a hygienickou péči, úklid domácnosti, praní prádla, nákupy a nošení jídla. Bylo započato s výstavbou více než 130 domů s pečovatelskou službou. V 80. letech komunistický režim uznal potřebu řešit sociální otázky a začínají fungovat první sociálně právní školy. V tomto období vznikají i tzv. domovinky pro seniory, o které pečovala rodina, jejíž členové však chodili do zaměstnání. Na konci roku 1980 bylo vybudováno více než 280 domů s pečovatelskou službou.

Důraz byl kladen i na povinné kvalifikační vzdělání pečovatelek. Pečovatelská služba zaznamenala v 80. letech nebývalý rozvoj, což dokumentuje nárůst počtu jejích příjemců v jednotlivých letech.

Po sametové revoluci došlo k rychlému návratu ke vzdělávání v sociálních službách jak na středoškolské, tak i vysokoškolské úrovni. Byla založena Asociace vzdělavatelů v sociální práci. V roce 1991 byla založena Asociace pro ústavní sociální péči, která se později transformovala na Asociaci poskytovatelů sociálních služeb České republiky. Pečovatelská služba se stává nejrozšířenějším druhem terénní sociální služby a dochází k jejímu prudkému rozvoji. Po zrušení okresních úřadů v roce 2002 pečovatelské služby mění často svého zřizovatele a přechází do působnosti krajů a obcí. Zcela novou epochu však přinesl až vznik zcela nového zákona o sociálních službách, který nabyl účinnosti dne 1. 1. 2007.

zdroj: Wikipedia + seznam obrázky

Jiří Trnka

Narodil se v Plzni-Petrohradu v Houškově ulici č. 27, do rodiny klempíře Rudolfa Trnky (* 16. dubna 1888) a jeho manželky Růženy, rozené Rehbergerové (* 8. února 1891). Měl bratra Rudolfa (1913–1958). Odmala byl v úzkém kontaktu s loutkami, které se vyráběly v jejich rodině. Už na plzeňské reálce si jeho výtvarného nadání povšiml učitel Josef Skupa, který

ho také přivedl do loutkového divadla. Dal mu příležitost poznat divadelní zázemí a příležitostně vypomáhat s výtvarnou stránkou představení. Na jeho přímlovu rodiče umožnili Jiřímu studovat na výtvarné škole v Praze. Setkání se Skupou bylo pro Jiřího Trnku rozhodujícím životním okamžikem. Stal se jeho mentorem a podporoval ho během studia i na začátku kariéry.

V letech 1929–1935 studoval na Uměleckoprůmyslové škole v Praze. Už během studia navrhoval a vytvářel kulisy pro Divadlo Spejbla a Hurvínka J. Skupy v Plzni. Pracoval také jako výtvarník v novinách. Kresbami a ilustracemi přispíval do

časopisů Večer, Pestrý týden, A–Zet, Mladý hlasatel, Ahoj, Eva, Kvítek z čertovy zahrady.^[6] Po skončení školy provozoval v letech 1936–1937 vlastní loutkovou scénu pod názvem Dřevěné divadlo v dnešním pražském Divadle Rokoko. Z finančních důvodů byl nucen provoz divadla ukončit.

Ilustrátor a scénograf

Začal se živit jako ilustrátor a díky svému originálnímu výtvarnému projevu se brzy zařadil mezi českou ilustrátorskou špičku. Během života ilustroval kolem stovky knížek. Významný podíl tvořily ilustrace knih pro děti.

Od roku 1936 spolupracoval s Národním divadlem v Praze, pro které vytvářel scény a kostýmy.

Svou nejznámější scénu pro Klicperova *Zlého jelena* si zopakoval s režisérem Frejkou ještě v Divadle na Vinohradech v roce 1948. V následujícím roce byla publikována jako knižní ilustrace. Od 50. let byl stále více zaměstnán filmem a ilustrační tvorbou, pro divadlo pracoval velmi zřídka.

V Praze žil v letech 1938–1958 v Košířích v barokní usedlosti Turbová. Později zakoupil Humlův dům na Kampě, kde bydlel nedaleko svého přítele Jana Wericha. Jeho první ženou byla

Helena, rozená Chvojková (1912–1987), pro jejíž knížku *Zuzanka objevuje svět* vytvořil ilustrace. Měli spolu syna Jiřího a dcery Zuzanu a Helenu. Z druhého manželství s Věnceslavou, rozenou Asmanovou se narodila dcera Klára a syn Jan.

Tvůrce animovaného filmu

Na doporučení profesora Skupy spolupracoval s Karlem Dodalem na úvodní scéně filmu *Všudybylovo dobrodružství*.

Roku 1945 se stal spoluzakladatelem studia Bratři v triku. Zpočátku vznikly úspěšné kreslené filmy *Zasadil dědek řepu* nebo *Zvířátka a Petrovští*, který byl oceněn na festivalu v Cannes. Jiří Trnka však chtěl pracovat především s loutkami, proto v roce 1947 založil Studio loutkového filmu. Pod jeho vedením vznikl první celovečerní barevný loutkový film *Špalíček* podle knihy Mikoláše Alše. V roce 1948 natočil svůj první celovečerní loutkový film *Císařův slavík* s hudbou Václava Trojana. Trnka se na něm podílel jako

režisér, výtvarník a scenárista. Následovala celá řada úspěšných filmů, které proslavily československý animovaný film po celém světě. Trnka byl velmi pracovitý, do své

předčasné smrti natočil kolem dvaceti loutkových filmů. Byly odměněny více než 50 cenami na nejrůznějších festivalech (Benátky, Paříž, Londýn, Karlovy Vary aj.).

Od roku 1956 se více věnoval ilustrování knih a podílel se na přípravě české expozice na světové výstavě Expo 58 v Bruselu. K filmové tvorbě se vrátil v roce 1964. V posledních letech života se kromě práce pro Expo 67 (navrhl část expozice Svět dětí) v Montrealu věnoval malbě a sochařské tvorbě, ale znovu i knižní ilustraci.

V roce 1963 mu byl udělen titul národního umělce, o rok dříve Řád práce. V roce 1968 podepsal dokument dva tisíce slov.

Roku 1967 byl jmenován profesorem na Vysoké škole uměleckoprůmyslové, práci mu však znesnadňovala pokračující těžká nemoc, jíž podlehl 30. prosince 1969. Pochován je na Ústředním hřbitově v Plzni.

OSLAVENCI V LISTOPADU

Miluše Baumanová 73

Libuše Morávková 95

Jindřich Urban 63

Katarina Chládková 88

S LÍTOSTÍ OZNAMUJEME, ŽE NÁS NAVŽDY OPUSTILI

Čest jejich památce

Ilona Šrámková

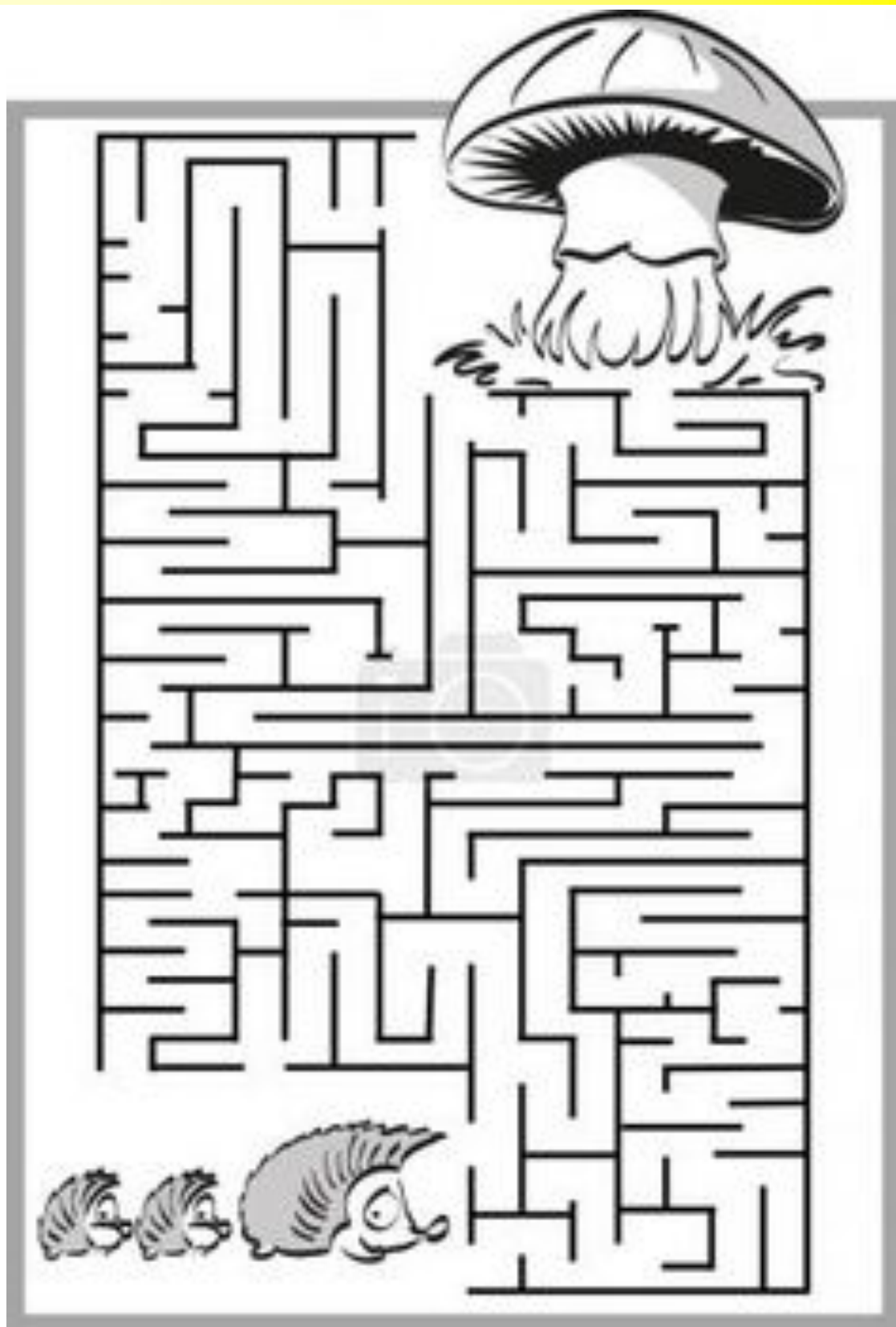
Jaroslava Justová

Věra Drobníková

Jak tiše žily, tak tiše odešly,
skromné byly ve svém životě,
velké ve své lásce a dobrotě

PROCVIČME SI HLAVU

RECEPTY NA MĚSÍC LISTOPAD

Obrácený jablečný koláč

doba přípravy: 40 minut
Doba pečení: 35-40 minut

SUROVINY (pro 4 osoby):

3 vejce
60 g cukru
150 g hrubé mouky
1 vanilkový cukr
1/2 balíčku prášku do pečiva
500 g jablek
šťávu z 1 citronu
1/2 lžičky mleté skořice
2 lžíce rozinek

Postup:

Celá vejce ušlehejte s cukrem, vanilkovým cukrem a citronovou šťávou do pěny. Do směsi přidejte mouku s práškem do pečiva a dobře promíchejte. Dortovou formu vymažte tukem a vysypejte strouhankou. Nakrájejte a

oloupejte jablka, pokladte jimi dno formy, posypejte skořicí a rozinkami. Na jablka nalijte těsto a dejte ho péct na 40 minut do trouby předehřáté na 180 °C. Po částečném vychladnutí vyklopte koláč z formy. Po úplném vychladnutí ho nakrájejte a posypejte moučkovým cukrem.

Nealkoholický punč s pomerančem a voňavým kořením

Suroviny

- čaj (černý) **1 sáček**
- voda **400 ml**
- jablečný džus **300 ml**
- třtinový cukr **1 lžíce**
- celá skořice **2 svitky**
- badyán **3 hvězdičky**
- hřebíček **3–5 ks**
- pomeranč **1/2 ks**

Postup přípravy

1. Nejdříve uvařte černý čaj: do hrnce vhodte sáček čaje a zalijte ho 400 ml vroucí vody. Nechte louhovat asi 3 minuty.
2. Mezitím nakrájejte pomeranč na asi půlcentimetrová kolečka.
3. Z hrnce vyndejte čajový sáček a přilijte džus. Přidejte cukr, skořici, badyán, hřebíček a kolečka pomeranče. Vařte asi 10 minut a můžete podávat.

Redaktorka: Petra Habrová, Hanka Mizerová

Domov důchodců Jablonecké Paseky
ročník 20.
Listopad 2023

